

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 40.—
za pol leta 20.—
za četrt leta 10.—
za 1 mesec 3:50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prilije, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 8

Ptuj, 20. februarja 1921

III. letnik

Ljudsko štetje v naših mestih.

Prve številke ljudskega štetja so prišle na svetlo. Mesto Ptuj ima 4447 prebivalcev, med njimi 392 vojaških oseb. Po veri je med civilnim prebivalstvom 3732 oseb rimsko-kat. 211 pravoslavne, 82 evangeljske, 27 izraelskega veroizpovedanja. Po narodnosti se je iz civilnega prebivalstva priznalo 2994 oseb za slovenski, 975 za nemški, 110 za srbsko-hrvaški, 58 kak drugi slovanski jezik. V Mariboru je vsega prebivalstva (z vojaštvom in kaznjenci) 30.739 oseb, civilnega 28.202, med vsemi prebivalci se je izjavilo za slov. materinski jezik 20.929 oseb, za srbsko-hrv. 776, za nemški 6512 oseb. V Celju je 6700 civilnih oseb, med njimi 940 z nemškim prijavljenim materinskim jezikom.

Zanimive so te številke, kar se tiče narodnosti. Voditelji nemštva po spodnještajerskih mestih so do zadnjega časa kričali, kaka krivica se godi tem Nemcem, ki so priklopljeni k Jugoslaviji. Nepoučeni svet jim je verjel, ker ni poznal, ali ni hotel poznati resničnih razmer. Nemška statistika je bila v imenu vlade potvorjena. Najboljši dokaz za to je, da se pri ljudskem štetju l. 1910 ni hotela vlada ravnati nič več po materinskem jeziku, nego je bila vzela za podlago občevalni jezik. Tako so morali vsi oni tisoči Slovencev, ki so bili odvisni kakorkoli od Nemcev, navesti nemščino za občevalni jezik, čeprav je niti razumeli niso. Tako so v spodnještajerskih nemških mestih in gnezdi našli takrat toliko Nemcev, v Ptuj nad 3 tisoč, v Mariboru nad 22 tisoč, v Celju ok. 5 tisoč. Zakaj čeprav se je štel l. 1910 občevalni, ne materinski jezik, so Nemci v svoji predrznosti štel za Nemce vse one, ktere so prisili k nemškemu občevalnemu jeziku.

Pri sedanjem štetju se je ona velika avstrijsko nemška sleparija jasno pokazala. Nemci so v naštetih glavnih treh mestih pali od 30 tisočev na dobrih 8 tisočev. Ali tudi te številke še niso prave.

Pred štetjem smo v našem listu povdarjali, da naj vsak po resnici navede svojo narodnost, naj pa nemški hujskači ne silijo ljudi očiti slovenske narodnosti, da bi se priznavali za Nemce. Dosežene visoke številke pa morajo vsakega poznavalca narodnostnih razmer v naših mestih prepričati, da se to ni zgodilo. Opravičeno smemo trditi, da je med temi Nemci najmanj dve tretjini ljudi slovenske narodnosti.

Števne komisije naj bi si le natančno ogledale posamezne pole in videli bi, koliko raznih —ecev, —ikov, —ičev, —unov tišči v nemški materinski jezik, dasiravno so bili rojeni v slovenskih občinah, dasiravno vedo njihovi znanci, kako so v mladosti lepo kramljali po slovensko, kako njihove matere in očetje niso znali nemški. Priznavamo, da je marsikdo izmed njih po krivdi razmer zašel med take Nemce, da niso torej vsi zavedni renegatje. Spomniti se je le treba nekdanje avstrijske silovite ponemčevalne politike, ki je marsikomu prešla v meso in kri. Spominjao se v Ptuj le slovite nasilne Ornigove ponem-

ševalne dobe, ko so razni vsenemci, zlasti renegatje, z vso, le izdajniškim dušam lastno besnostjo preganjali Slovence.

Svarili smo poštene pristne Nemce, naj sebi v čast in korist ledajo, da se otreso take nečedne tujorodne privlake. Da se to ni zgodilo v polni meri, moramo pripisovati onim zagrizenim Nemcem in renegatom, ki še vedno sanjajo o svojem nasilnem gospodstvu nad Slovenci. Naša dolžnost pa je, da tudi njimi pokažemo meje narodne strpnosti, da se ne damo potujčevati onim, ki žive o naših žuljih. Če se ti nacijski nestrpnosti ne branijo slovenskega denarja, naj brzda jo nacijsko strast, naj nas ne izzivajo.

Naša mladina in šola.

Gimn. ravn. Fr. Vajda.

Veliko se danes govori in piše o bednem stanju uradnikov in drugih duševnih delavcev. Pričakovati bi torej bilo, da nikdo ne bo silil k tem poklicem in k težavnemu študiju, ki vodi do njih. Kljub temu pa naval na gimnazije in druge višje šole ne pojema, ampak nasprotno, število dijakov vedno raste. Vidi se dobra volja starišev, ki želijo, da bi se otroci čimbolj izobrazili in si tako zboljšali svojo bodočnost. Imamo res nekaj odličnih dijakov in dijakinj, ki v polni meri zadostujejo šolskim zahtevam ter izvršujejo želje in nade svojih starišev. Takšni dijaki so veselje svojih učiteljev in ponos šole.

Žalibog so ti dobri dijaki v manjšini. O večini ne moremo trditi, da jih je „uka žeja speljala“ v šole, kakor nekdanj Prešerna. Zdi se, da hodijo v šole le zato, da se izognejo drugemu delu. Brez pravega zanimanja sedijo v šoli, neveselo in površno opravljajo svoje naloge. Zato pa so tudi učni uspehi kaj slabi. Zadnji dve leti smo imeli potrpljenje, zatisnili smo včasih oko in „izdelal“ je marsikdo, ki tega ni zaslužil. Ker pa se v javnosti vedno bolj množijo pritožbe, da površnih, netočnih in nezanesljivih ljudi s polovčarskim znanjem ne morejo rabiti v nobenem poklicu — omenjam le počenjanje nekaterih mladih uradnikov in uradnic na ljubljanski pošti — zato se moramo zopet vrniti k strogemu merilu pri presoji znanja in marljivosti dijakov. Tu pa smo doživeli čudno presenečenje. Niti polovica dijakov ni zadostilo zahtevam, ki se po obstoječih predpisih morajo staviti na njih znanje. To je pokazal zaključek prvega polletja na gimnaziji v Ptuj. Nič boljši ni bil uspeh na tukajšnji deški meščanski šoli. Ista poročila prinašajo dnevniki o ljubljanskih šolah.

Kje tiči vzrok tem slabim uspehom? Nekaj je kriva slaba šola med vojno in pomanjkljiva podlaga. Toda to se da popraviti s pridnostjo. V 5. razredu smo imeli lani dijaka, ki štiri leta ni bil v šoli. V začetku leta niti ni več poznal grških črk. Z železno vztrajnostjo je dosegel, da je koncem leta dovršil razred!

Kot drugi vzrok se navaja večja svoboda, ki jo danes uživa mladina, in udeležba pri raznem izvenšolskem delu. A to ne bi smelo dijaštva zadrževati od študij. Tudi mi smo

nekdanj prirejali koncerte in predavanja, ko je to še bilo prepovedano in smo zaradi tega dobili „karcer“; tudi mi smo plesali, toda kljub temu nismo zanemarjali svojih šolskih dolžnosti. Imamo tudi sedaj dijake, ki so bili pri vojaki ter so mnogo pozabili in sodelujejo pri raznih prireditvah, a pred vsem zadostujejo šolskim zahtevam. Izvenšolsko delo dijaku ne sme postati glavna stvar. Dijak ne sme biti do 10. ali 11. večerne ure pri sestankih raznih organizacij. Gregorčičev izrek:

„Dolžan ni samo, kar valeva mu stan, Kar more, to mož je storiti dolžan“

se navadno tolmači tako, da mora mož po svojih močeh delovati tudi izven svojega stanu. Pravilnejša se mi zdi razlaga, ki slovi na povdarka besede „veleva“, da mož pred vsem v svojem stanu ali poklicu naj stori, kar more, ne samo, kar mu stan vелеva. Naroda ne bodo rešila razna društva, ampak človeštvo bo napredovalo, če bo vsak v svojem stanu storil, kar more: kmet v kmetijstvu, obrtnik v svoji obrti, trgovec v trgovini, učenjak v svoji znanosti in — dijak v šoli.

Vsaka šola ima dvojni namen: prvič naj izobrazi razum in da učenca znanje, ki je potrebno za nadaljni študij ali za poklic, v katerega dotičnik stopi neposredno iz šole. Drugič — in to je še važnejše — naj vzgoji učenčev značaj in utrdi njegovo voljo, da bo vedno in povsod vestno izvrševal svoje dolžnosti. Tega se učenec navadi, ako dan za dnevom vestno in točno dela svoje naloge. S tem si obenem bistri svoj um.

Ravno vestnosti in natančnosti pogrešamo danes skoro povsod. Delavec površno opravlja svoje delo, pri trgovcu in obrtniku dostikrat ne najdemo tiste solidnosti, ki je potrebna za uspešno konkurenco z drugimi. Tudi med dijaštvom vlada neka površnost, zanikernost in upornost. V nižjih razredih so nekateri, ki se ne morejo navaditi, da bi redno delali svoje naloge, v višjih razredih pa ne delajo, ker si domišlujejo, da morajo dobiti dobre rede, ker jih je že malo v razredu, ali da bodo napravili maturo, ker so že v zadnjem razredu. Mi pa ne smemo pustiti k maturi nobenega, pri katerem ni dosežen dvojni namen šole: trdna volja, ki ne opeša pri nobeni težkoči, in duševna zrelost, ki razpolaga z gotovim znanjem in s sposobnostjo za samostojno delo.

Upati moramo, da bo duševno delo sčasom dobilo svoje priznanje in da bo zopet več veljal tisti, ki več zna. Čim solidnejše bo znanje tistih, ki se posvetijo študijam, tem prej bomo dosegli primerno veljavo. Kdor je študiral v težkih razmerah samo iz veselja do študij, ta prenaša današnje bedno stanje z vdanostjo in filozofsko resigniranostjo ter kljub vsemu vestno izvršuje svoje dolžnosti. Gorje pa tistim, ki so iz same spekulacije brez navdušenja šli študirat in so se le s polovčarskim znanjem prerili skozi šole! Kakor zdaj izdelujejo svoje šolske naloge nevoljno in površno, tako bodo opravljali tudi svoje poklicno delo. Zaostajali bodo tudi v svojem poklicu. Zato šola naj bo stroga, stariši in javnost pa jo naj podpirajo, da dobimo zarod, ki bo uspešno konkuriral na vseh poljih. Ako bo mladina vestno

vršila svojo dolžnost, se ji ni treba bati šolske razredbe in je tudi lahko brez skrbi za svojo bodočnost.

Gospodarstvo.

Viničarsko vprašanje.

Iz krogov viničarjev in malih najemnikov prihajajo pritožbe, da jih gospodarji izkoriščajo ter jim ne dajo zaslužka, s katerim bi se zamogli pošteno preživljati, kljub temu, da nudijo malone vso svojo delavno silo gospodarju. Prepričal sem se v mnogih slučajih, da so te pritožbe upravičene ter mezde poleg nezadostnih naravnih prejemkov popolnoma nepravilne. Ponekod morajo najemniki zemlje, katera ne zadostuje za prehrano rodbine, odslužiti najemnico za dnino 1 K, in tudi viničarjem se po nekod plača le dnina po 3—4 K.

Pri današnjih razmerah je pač jasno, da s takim zaslužkom nikdo ne more misliti na pošteno preživljanje, ako si pri vsej marljivosti ne zasluži v denarju niti za 1 kg koruzne moke na dan. Razumljivo je, da vsled tega revno prebivalstvo obupuje in sledi vsakemu klicu, ki obljublja poboljšanje stanja, če tudi z nedovoljenimi sredstvi.

Velik del gospodarjev je iz lastne razsodnosti in v pravičnem pojmovanju socialnih zahtev časa omogočil delojemalcem svoj obstanek s tem, da daje slednjim primerne naravne prejemke, ter poleg tega tudi tako mezdo, da si zamorejo kriti vsakdanje potreščine. Na drugi strani pa se nesme prezreti dejstvo, da je v obili meri kriva slabega položaja delojemalcev tudi delamrznost ter pomanjkanje čuta za izpolnjevanje dolžnosti, s čimer se produkcija in s tem dohodki gospodarja manjšajo ter slednjim jemlje možnost primerno poskrbeti za življenje delojemalca.

Zato naj skušajo vsi delojemalci, zlasti viničarji in mali najemniki, zboljšati svoj bedni položaj z marljivim in vestnim delom. Naj ne pričakujejo, da se uresničijo agitatorične fraze brezvestnih elementov, ki širijo namenoma nezadovoljstvo ter zbujajo v nerazsodnih upe, da bo zemlja sama ob sebi kot zrelo jabolko pripadla vsakemu, ki jo bo hotel imeti. Proti takim škodljivcem družbe in države se bo nastopalo z vso strogostjo.

Istotako pa naj vsi delodajalci, zlasti vinogradniki ter večji posestniki vpoštevajo obupni položaj svojih delojemalcev ter jim marljivo delo nagradijo sorazmerno z višjimi dohodki, katere prinaša danes zemlja, vsekakor pa v izmeri, da bo njih pošteno preživljanje zasigurano. Uverjeni smo, da bo želo pravo pojmovanje zahtev delojemalcev priznanje s podvojen uspešnim opravljanjem poslov ter bo rodilo tako tem bogatejšo nagrado narave.

Razmere v okraju so tako različne, da ni mogoče izdati enotnih določil, v katerih mejah se naj giblje dnevna mezda viničarjev in najemnikov. V obče začasna dnina viničarjev in najemnikov ne sme biti nižja kakor 6 K na dan, tudi če bi bila hrana zasigurana v naturi, ter se mora tem bolj približevati dnevni mezdi, čim manjši so naravni prejemki.

V onih slučajih, kjer bi kljub temu gospodarji izrabljali neugodni položaj delojemalcev, zlasti viničarjev ali najemnikov, se morejo prizadeti obrniti na okrajno glavarstvo, ki bo vsak slučaj preiskalo.

Plemenski izbor v vinogradih.

Krivda nezadovoljive rodovitnosti marsikateriga vinograda tiči deloma tudi v tem, da stoji v njem mnogo jalovih trsov, ki sicer bohotno rastejo, vendar nikdar ali pa prav redkokdaj rodijo.

Ob času pustošenja po trtni uši se je lahko povsod opazovalo, da so se taki jalovi trsi v starih vinogradih najdalje upirali po-

ginu in mnogi viničar jih je prenašal nevpokostevajoč njih jalovost, potom zelenega ali suhega cepljenja na ameriansko podlago v novi nasad. Od tam so se prenašali cepiči zopet dalje in tako so se zaplodili ti jalovci tu bolj, tam manje, kakor je pač slučaj nanesel. Sploh se je cepljevalo in se še cepi trsje brez ozira na lastnosti trsa, ki da cepiče.

V prvi dobi po prenavljanju vinogradov, ko je rodovitnost teh takorekoč na vrhuncu, ni po jalovih trsah povzročen izpad pri trgatvi tako občuten, kakor pozneje, ko prvotna rodovitost popušča, posebno pa še, če pridejo vmes splošno manj rodna leta, kakor n. pr. lani in predlani.

Za prvo je treba se teh jalovcev znebiti na ta način, da se jih precepi na suho v razkol ali pa se trs odgrne do prvega člena pod cepljenim mestom ter nad tem členom odreže; iz člena požene divjak, ki ga je potem cepiti na zeleno in pogrobati. Lahko se pa cepi tudi tako nizko, da ni treba grobati. Cepiče je seveda vzeti od zanesljivo rodne trsa.

Za naprej pa, ko bode treba zopet obnavljati vinograde in to bo ponekod kmalu, naj ne zadostuje samo se rešiti jalovih trt, ampak naj se tudi izbira za pleme iz med rodečih samo tiste, ki zadovoljujejo v vsakem oziru bodisi v rodovitnosti in kakovosti, bodisi v odporljivosti proti gnilobiali drugim boleznim.

Umni živinorejec se ne znebi samo svojih krav-jalovk, ampak on zbira pri ostalih teleta za pleme le od tistih, ki so zdrave, že dobro razvite in se povoljno redijo, ki imajo primerno obliko in so izvrstne dojnice.

Da so ljutomerski konji na glasu kot dobri dirkači, je poleg drugih činiteljev pripisati plemenski izboru, ki se tam v tem oziru že vrši dolga leta.

Hanaški ječmen, češka pšenica in rž so dosegli vrhunec popolnosti le radi smotrenega semenskega izbora.

Kaj se da doseči s pravičnim plemenskim izborom, nam priča med drugimi kulturnimi rastlinami n. pr. sladkorna pesa, v kateri se nahaja danes do 18 odstotkov sladkorja. Pred dobrimi 100 leti pa, ko so radi Napoleonovega celinskega zaprtja prišli na idejo iz pese delati sladkor, je vsebovala polovico manj sladkorja. S smotrenim izborom, narekovanim po konkurenci je tekom let dosegla sedanjo višino sladkosti, ki se jo pa skuša še vedno zvišati.

Ne samo prikladna zemlja in podnebje, ampak tudi plemenski izbor je pripomogel bosanski slivi do svetovnega slovesa. Bosanci ne izbirajo za razmnožitev le tista drevesa, ki vedno rodé, ampak ki dajejo tudi čim večji in čim slajši sad, ker vedo, da se od dobrega le najboljšo blago lažje odda in da le to lahko tekmuje na svetovnem trgu.

Takih in enakih zgledov bi se dalo naštetih še nebroj. In tako je tudi vinogradniku dana priložnost, da skuša v bodoče s skrbnim izborom povečati rodovitnost vinograda in odporljivost trt ter kakovost pridelka. (Konec sledi.)

Dopisi.

Sestre, Slovenke! Mi nočemo umreti! Mi hočemo živeti! so odmevi iz Korotana in Primorja. In kdo je dolžan in kdo ima največ zmožnosti vzdrževati in ustvarjati življenje? Žena — zato slovensko ženstvo, izpolni od Boga ti dano nalogo in žrtvuj življenju svojih bratov in sestra majhen dar svoje energije. Zberi se polnoštevilno v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 11. uri v zgornji dvorani Narodnega doma, da se razgovoriš s sestrami o delu slovenskega ženstva za neosvobojene brate v „Kolu Slovenskih Sester.“ Pridite vse! Hčerke skupne matere naj družijo skupno delo!

Ptujski Sokol se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, zlasti pa našim damam, katere so s svojo pridnostjo v prvi vrsti pripomogle posebno moralno krasno uspelemu vončku.

Telovadba za moško deco odpade do 1. marca t. l., ker se nahaja vaditelj v nadučiteljskem tečaju v Mariboru.

Sokol vabi k Strossmayerjevemu večeru, ki se vrši prihodnjo soboto 19. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu s predavanjem br. starosta prof. Sovrétá.

Ptujska kmetijska podružnica ne bo imela 20. svečana, ampak v nedeljo dne 27. svečana t. l. ob 9. uri svoj občni zbor po običajnem sporedu v dvorani gostilne g. Zupančičeve v Ptuj. Pri tej priliki bo predaval odposlanec tobačne uprave o sajenju tobaka. K obilni udeležbi vabi odbor.

Roditeljski sestanek v gimnaziji. V sredo, 23. t. m. ob 17. uri (5. uri pop.) predava v gimnazijski risalnici g. prof. dr. Zelenik o smernicah naše vzgoje. K predavanju se vabijo stariši, prijatelji mladine in dijaštvo. Po predavanju neprisljen razgovor med stariši in profesorji.

Zborovanje radi napeljave električnega toka. V nedeljo dne 20. svečana 1921 ob 9. uri dopoldan se vrši v Ptuj zborovanje radi napeljave električnega toka. To zborovanje, ki bo v dvorani na magistratu, bo zelo važno in poučno, ker se bodo odjemalci toka natančno poučili o cenah in napeljavi. Vsaka občina naj pošlje po več zastopnikov! Po tem zborovanju se istotam vrši poučno predavanje o pridelovanju tobaka. Kmetje, ki imate smisel za napredek kmetijstva, pridite polnoštevilno!

Za Dijaško kuhinjo v Ptuj je nabral Josip Gajser na fantovskem večeru 173 K.

Narodna čitalnica v Ptuj priredi v soboto 19. t. m. društveni večer v spomin prvemu svojemu častnemu udu J. J. Strossmayerju. Predaval bo o njem prof. A. Sovrétá.

Rodbinska drama. V Lancovi vasi pri Ptuj je na pustno nedeljo zvečer kmet Štefan Murko ustrelil svojo ženo v prsa in usta, da je obležala takoj mrtva. Vzrok je bila ženina nezvestoba. Žena je očitno in pohujšljivo živela s hlapcem Jakobom Regvantom, s katerim je imela že dvoje otrok, najmlajši je komaj šele 10 mesecev star. Od strela je bila ranjena tudi 10letna hčerka v desno roko. Hlapec Regvant je v kritičnem času pobegnil na podstrešje, od tam skočil skozi okno na dvorišče ter brez čevljev in klobuka zbežal. Murko se je prostovoljno javil orožnikom. Vsi prebivalci so na strani nesrečnega moža.

Gradišče. Dne 7. februarja 1921 je Alojz Zenzlarič, posestnik v Stojncih, pri svoji gorici v Gradiščah po neprevidnosti zapalil posteljo, v katero se je močno natrkan spravil spat, ter se nato vsled premočnega dima zadušil. Par dni nato so pa našli v vinski kleti pod sedem dvaliterski lonec napolnjen zlatega in srebrnega denarja. Gotovo izvanreden slučaj za sedanje revne čase.

Državna zavarovalna družba „Jugoslavija“ je razširila svoje delovanje po vsej naši državi in ima za Slovenijo svoje ravnateljstvo v Ljubljani. Pozdravljamo to podjetje in mu želimo polni uspeh. Protestiramo pa odločno, da bi to naše podjetje nastavljalce uradnike bivših nemških zavarovalnic, ki so izrabljale svoj vpliv in denarno moč v nemškonaacionalne svrhe. Opozarjamo družbo z ozirom na to dejstvo in če bi ta opozoritev ne zadostovalo, bomo o tem spregovorili v prihodnje več.

Kmetijski sejem v Pragi. Poverjenišstvo za kmetijstvo je obvestilo ptujsko okrajno glavarstvo z odlokom od 1. t. m. št. 611, da se namerava organizirati skupen izlet kmetovalcev cele Kraljevine na veliki semenj v Pragi, ki se bo vršil od 28. februarja do 8. marca t. l. Vsi udeleženci izleta imajo vožnjo za polovično ceno na naših in čehoslovaških železnicah. Za potovanje je vsakemu potrebno najmanj 2400 K. Ker je za naš gospodarski napredek in za razširjenje obzora posidnih posestnikov in podjetnikov praška razstava velike važnosti, priporoča poverjenišstvo vsem interesentom obisk sejma. Kdor se hoče udeležiti sejma, naj prijavi svojo udeležbo najkasneje do 22. t. m. državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru ali državni kmetijski šoli v Št. Jurju ob Južni železnici ali državni kmetijski šoli v Novem mestu, ali pri kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri naznanitvi udeležbe

ima vsak udeleženec vplačati znesek 4000 K, ki je neobhodno potreben za kritje stroškov.

Politične vesti.

Ustavni odsek v Beogradu marljivo dela. Vse večje stranke so po svojih zastopnikih povedale, kako žele, da bi se uredila naša država. Predložile so odseku tudi svoje izdelane načrte razen komunistov, ki so mnenja, da more le revolucija privedi do prave ustave. Za razpravo je sprejet vladni načrt.

Pokrajinske vlade. Primerno centralni vladi v Beogradu se preurejajo tudi pokrajinske vlade. Dobili smo novega predsednika za Bosno in Slovenijo. V Sloveniji je postal to dr. Baltić, ki je doslej deloval v notranjem ministristvu.

Dr. Beneš v Parizu. Češki zunanji minister se je napotil iz Italije v Pariz, da razpravlja tam o vprašanjih, ki se tičejo njegove države, pa tudi vobče male antante. So torej to stvari, ki so važne ne samo za Čehe, nego tudi za nas Jugoslovane.

Razno.

Tako je prav! Na Dunaju so se pojavili v zadnjem času številni židje, zlasti iz Zagreba, ki pri svojih kupčijah trosijo najrazličnejše vesti o razsulu naše države. Ko je te dni pripovedoval neki tak človek slične bajke radovednemu uradništvu v neki banki, stopi k njemu neki gospod, ter mu priloži gorko klobuto. Žid je zahteval, da oni gospod pove, kdo je. Ta je hotel to storiti z drugo klobuto, a židovski junak jo je hitro popihal. Vsakega takega obrekovalca naj bi zadela enaka kazen!

Veliko vagonsko tovarno nameravajo ustanoviti v taborišču Strnišče pri Ptuj, če bodo pogajanja s komisijo za stvarno demobilizacijo ugodno uspela. Zbran je že domači kapital.

Cene kožam padajo. Na mednarodnem trgu opazamo stalno padanje cen za kože. Cene mnogim vrstam kož so padle že pod cenami iz leta 1914.

Cene za olje. Letos si obetajo v Dalmaciji, da bodo pridelali veliko množino olja. Računa se, da se bo letos najmanj 100 vagonov olja izvažalo iz Dalmacije. Cena olju bo znašala 40–44 K za kg.

Bankovci, državne izdaja po 20 dinarjev, oziroma 80 kron. Na podstavi sklepa glavnega odbora Narodne banke se vzamejo iz prometa bankovci državne izdaje po 20 dinarjev, oz. 80 kron. Za te bankovce se dobiva pri zamenjavi popolna vrednost v drugih bankovcih. Zamenjali se bodo do všteteja 28. februarja t. l. pri Narodni banki v Beogradu in pri vseh njenih podružnicah, od dne 1. marca do všteteja dne 30. aprila t. l. pa samo v Narodni banki v Beogradu. Po 30. aprilu izgube ti bankovci vsako vrednost ter se ne bodo več zamenjali. Falzifikati, ki bi se našli pri pregledovanju, se bodo pridržali brez zamenjave, ter se bo z njimi postopalo tako, kakor bo najprimerneje. (Uradni list št. 12.)

„Delavski dom“ v Trstu v razvalinah. V noči od torka na sredo (8. 9. februarja) so italijanski fašisti (organizacija lumpov, barab, tatov in pretepačev, nacijski šovinisti) napadli „Delavski dom“ v Trstu, vdrli v poslopje, polili vse s petrolejem in bencinom in ga zažgali. Pogorel je popolnoma. Uničena je tudi tiskarna. Pomagala je fašistom italijanska policija. — Proklamirana je splošna delavska stavka.

Proga Ljutomer-Maribor še ne bo otvorena nekaj časa, ker so se pojavile v ministristvu nepričakovane zapreke, ki bodo pa najbrže v kratkem času odstranjene.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Za vodja okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu je bil imenovan g. dr. Ožbalt Ilaunik. Zavednemu koroškemu rojaku iskreno čestitamo!

Železniška nesreča. V noči od 5. na 6. t. m. se je dogodila v bližini postaja Felixdorf (proga Wiener-Neustadt-Wien) velika že-

lezniška nesreča. Listi poročajo, da je zahtevala nesreča 16 mrtvih, 40 težkoraženih in večje število lahkoraženih. Nesrečo je povzročila nepazljivost vlakovodje tovarnega vlaka, ki je peljal predaleč v postajo in prišel vsled tega na tir, po katerem je pridrvel brzovlak. Škoda je ogromna.

Občinske volitve v Beogradu se vrše 6. marca na podlagi imenikov od lanskega leta.

Tovarna lokomotiv ogrskih državnih železnic izdelala mesečno pet novih lokomotiv za ogrske železnice in popravi 10 jugoslovanskih. Zadnji čas je, da dobimo lastno tovarno za izdelovanje lokomotiv in vagonov.

Dolg naše države Narodni banki. Iz bilance Narodne banke od 31. decembra 1920 je razvidno, da naša država dolguje Narodni banki 3283 milijonov dinarjev. V prometu se nahaja za 3344 milijonov dinarjev novčanic. Za kritje novčanic je država založila državnih domen v znesku 2138 milijonov dinarjev.

Pastirja raztrgal je volk v Lečeviču v dalmatinskem Zagorju. Volk je napadel čedo ovac, pastir pa ga je podil s palico, nakar ga je zagrabil volk in raztrgal na kose!

Nezakonski sin Franca Ferdinanda. Pred dunajskim sodiščem se je vršila te dni razprava, katere predmet je bila tožba nezakonskega sina bivšega avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda proti njegovim otrokom Zofiji, Maksu in Ernestu Hohenberg. Nezakonski sin zahteva izplačilo dveh milijonov iz zapuščine umorjenega očeta ter izjavlja, da je Fran Ferdinand leta 1889. ustavil v Pragi njegovo mater ter jo pregovoril, da je šla z njim. Njegova mati je bila takrat stara komaj 16 let in je bila iz ugledne meščanske rodbine. Dosedaj je prejela njegova mati vsega skupaj 5000 goldinarjev zase in 41.000 kron za dete. Ko je tožitelj leta 1918. demobiliziral in ostal brez obleke, je dobil 50.000 kron, obenem pa je moral podpisati izjavo, da se odreka vsem nadaljnjim zahtevam. Tožitelj pravi, da ima kot prestolonaslednikov sin pravico do očetove zapuščine. V sodnih aktih so tudi pisma, ki jih je pisal tožitelj bivšemu cesarju Karlu, katerega je prosil, naj mu glavar habsburške družine pomaga do njegove pravice!

Št. Lenart v Sl. Gor. V Zgor. Voličini so si posestnica Antonija Malek in zakonska Lovše že dolgo časa v laseh in v tožbah. Dne 3. t. m. je prišlo zopet do prepira med Antonijo Malek in Vincem Lovše. V razburjenosti in pijanosti je Lovše pograbil puško in ustrelil Malekovo, ki je takoj mrtva obležala.

Osem sladkornih tovarn imamo doslej v Jugoslaviji: 2 v Srbiji, 1 v Banatu, 1 v Baranji, 2 v Bački, 1 v Bosni in 1 v Slavoniji. Največja in najmodernejša je ona v Crvenki v Bački, ki lahko izdelala letno 1500 vagonov sladkorja.

Mariborski porotniki. Za I. porotno zasedanje, ki se začne v Mariboru dne 7. marca so bili dne 7. februarja izžrebani ti-le glavni porotniki: Lešnik Anton, posestnik, Hotinja vas; Šegula Konrad, inženier v Ptuj; Čeh Jurij, posestnik, Podvinci; Ozebek Franc, trgovec, Makole; Rečnik Ludovik, posestnik, Hoče; Jurij Pajtlar, posestnik, Kumen; Mule Alojzij, mesar, Ruše; Korpar Andr., posestnik, Osluševci; Urh Jožef, vinski trgovec, Ormož; Brenčič Alojzij, trgovec, Ptuj; Fras Franc, posestnik, Dobrenje; Ferline Jožef, posestnik v Partinju; Medved Matija, posestnik, Sv. Lovrenc na Dr. polju; Peklar D., posestnik, Sv. Jakob v Slov. gor.; Jurjašovič Matjaž mlajši, trgovec v Središču; Farkaš Jožef, posestnik v Iljaševcih; Drevenšek Ivan, posestnik, Pobrežje pri Mariboru; Prejac Konrad, posestnik, Podgorci; Škrlec Franc, posestnik, Vičanci; Raušl Ivan, posestnik, Obriž; Babič Martin, posestnik, Pušenci; Tombah Davorin, trgovec, Sv. Vid; Bratina Alojzij, studenčni mojster, Sv. Križ; Thaler Ignacij, župan, Gornji Duplek; Mikl F., posestnik, trgovec in gostilničar, Gajovci; Kröpl Lovro, posestnik, Starše; Antolič Franc, posestnik, Žerovinči; Marolt Lovro, posestnik, Studenci; Serne Miha, trgovec,

Ruše; Vraz Avgust, posestnik, Cerovec; Meznarič Janez, posestnik, Bukovci; Tement Ivan, posestnik, Rošnja; Marko J., posestnik, Plintovec; Bezjak Franc, posestnik, Moškanjci; Muršič Ivan, usnjar, Makole. — Nadomestni porotniki: Berdajs Vilko, trgovec, Čutič K., puškar, Kaučič Josip, trgovec, Kodrič Štefan, trgovec; Črnko Karel, klepar, Birgmaier Anton, trgovec; Bureš Fr., urar; Ornik Martin, krojaški mojster; Potočnik Ivan, čevljarski mojster, vsi v Mariboru.

Vojno posojilo. V Sloveniji je bilo podpisano avstrijskega vojnega posojila v nominalni vrednosti 529 milijonov K. Pričakovalo se je le 400 mil.

Zvišanje telefonskih pristojbin v Avstriji. S 1. februarjem se zopet povišajo v Avstriji telefonske pristojbine z Jugoslavijo. Navaden telefonski pogovor bo veljal 204 avstrijske krone.

Pijan sin zabodel očeta. V vasi Pudob pri Starem trgu na Kranjskem je v pijanosti in v prepiru zabodel Franc Baraga svojega lastnega očeta posestnika Janeza Baraga, ki je v groznih bolečinah izdihnil. Izprijenega sina so pa orožniki gurali v zapor. Grozovite posledice alkohola!

Rimske Toplice so v slovenskih rokah. Rimske Toplice, ki so bile do sedaj v nemških rokah, so prešle pred kratkim v našo last.

Šole v Sloveniji. V šolskem letu 1920/21 obiskuje v Sloveniji otroške vrtce 659 otrok; osnovne šole 83.657 dečkov in 84.865 deklic (skupaj 168.522); meščanske šole 1112 dečkov in 2614 deklic (skupaj 3726); srednje šole 5380 dijakov in dijakinj; obrtne šole 546 dijakov; radarsko šolo v Celju 84 učencev; učiteljska 856 gojencev in gojenk; trgovske šole 832 dijakov in dijakinj. Vse šolske mladine je torej 180.605.

Izplačanje 20% odbitka za vsote pod 1000 K. Finančni minister je v zmislu člena 25. finančnega zakona izdal generalni direktiji državnih dolgov nalog, naj pripravi vse potrebno, da bi se moglo čimprej izplačati začasne priznanice izpod 1000 kron od onih 20%, ki so bili zadržani povodom žigosanja bankovcev. Pričetek izplačevanja in kraji se bodo naknadno objavili.

Davčni uradi morajo zamenjati 20-dinarske bankovce. Ministristvo financ je odredilo, kakor poročajo iz Beograda, da morajo poleg podružnic „Narodne banke“ tudi davčni uradi zamenjavati 20-dinarske bankovce.

Književnost.

Novi letnik „Ljubljanskega Zvona.“ Z letom 1921 stopi Ljubljanski Zvon v peto desetletje. Naši današnji generaciji je v svojih starih letnikih arhiv kulture in duševnih stremeljenj, v novem hoče biti nje glasnik. Tako bo nadaljeval sijajno tradicijo svojih prednikov, svest si novih nalog in novega, razširjenega delokroga, ki ga čaka v osvobojeni domovini. Z gradivom — in zanimivim! — je bogato založen. V leposlovju se oglasita mimo mlajših dr. Ivan Tavčar in dr. Ivo Šorli. V poučnem delu bo dr. Ivan Prijatelj vse leto priobčeval „Duševne profile naših preporoditeljev“, Milan Jarc je napisal daljšo študijo o „modernejši srbo-hrvaški liriki.“ Da je „Zvon“ bogato založen s pesmimi naših najboljših poetov, tega ni treba poudarjati še posebe. Poročila o naši drami bo pisal Fr. Albrecht, o naši operi in godbi Anton Lajovic. V „književnih poročilih“ bo ZVON kakor doslej posvečal pozornost slovenski in srbohrvaški literaturi — mogoče v preglednih referatih — v „Kroniki“ pa bo deloma referiral, deloma glosiral važnejša aktualna prasanja naše kulture. Celoletna naročnina Ljubljanskega Zvona znaša 180 K, polletna 90 K, četrtletna 45 K. Posamezna številka velja 18 K. Neprenehoma rastoči stroški pri izdajanju lista so založništvo prisilili, da je zvišalo naročnino, za marsikoga mogoče preobčutno. Vkljub temu upamo, da bodo ostali vsi stari naročniki zvesti in da se bo njihov krog celo razširil. Krizo, ki jo preživlja naša

knjižna produkcija, bomo premagali samo s pomočjo vseh onih prijateljev naše kulture, ki jim je lepa knjiga nje najočividnejši izraz. In ki so prepričani, da nam je duševna kultura v enaki meri potrebna kakor bo živahno kulturno življenje najlepša in najboljša moralna opora za one naše brate, ki jim še ni dano, da bi bili z nami pod eno streho.

Jos. Stare, Lisjakova hči. Povest. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1920. 8°. 130 str. Broš. 16 K, po pošti 1.40 K več. Drugi zvezek knjižnice „Prosveti in zabavi“ je obnovil Jos. Staretovo povest „Lisjakova hči.“ Lepa, mlada edinka bogatega ljubljanskega trgovca postane žrtev maščevalne tete. Pretkana zvodnica odtuji neizkušeno, samostansko vzgojeno nečakinjo njenemu mehkeemu soprogu, ter jo spravi po spolzki poti samoljubja v naročje oboževanemu poročniku. Rodbinska zaloigra je podana s krepko realnostjo, ki ji mestoma ne manjka romantičnih primesi; s pristnim ljubljanskim življenjem pred dobrim polstoletjem, ko je bilo strelišče še središče raznih plesnih in maškeradnih zabav. Jos. Stare je prijeten pripovedalec, zato bo našla njegova najboljša povest brezdvomno povsod dovolj hvaležnih čitateljev. Knjiga se naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Naročba.

! Komur smo dozdaj pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika. **!**

Čitajte in razširjajte „Ptujski list.“

Na prodaj

dve postelji, ena miza in dva stola. Kje, pove uprava lista.

Učenec pošten, priden, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se takoj sprejme pri g. F. Werhonigu, urarju v Ptuj.

Hlapec

za vožnjo se takoj sprejme pri g. F. C. Schwab-u v Ptuj.

Konjski hlapec

priden in pošten se takoj sprejme pri gosp. VIL. DENGGE, stavbeni mojster v Ptuj.

„PETOVIA“ usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

(Slovenija.)

je pričela z obratom
tovarne za čevlje.

Izdeluje vsakovrsne **GOODYEAR** in **MAC-KAY** čevlje za gospode in dame, navadne delavske kakor tudi najfinejše luksusne čevlje.

JEDILNO SOL

belo nemško

v vrečah, kakor tudi

industrijsko sol, sladkor, bučno olje itd.

Zahtevajte cene!

oddaja po najnižji ceni

Zahtevajte cene!

TVRDKA ANTON TONEJC IN DRUG, MARIBOR.

Gonilni jermeni =

za stroje iz Ia usnja, v širini 40—200 mm
v zalogi pri Ivanu Kravosu, sedlarju v Mariboru.

Pokenčna žaga (Bandsäge)

4—5 HP, dobro ohranjena, samotekoča, se prodaja. Natančneje se izve pri M. Stebich, Ptuj.

Učenec

pošten in priden se takoj sprejme pri g. Antonu Kosu, pekarna na Bregu pri Ptuj.

„PETOVIA“ usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj sprejme takoj v službo

potnika

za vse izdelke: usnje, čevlje, gamaše, torbice itd. Prednost imajo oni, ki so v tej stroki že potovali. Zahteva se znanje slovenščine in srbohrvaščine. Ponudbe vpošiljati je na tvrdko.

Stavbinska družba Treo & drugi

se priporoča.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95.000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

PODRUŽNICE v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

◇ Daje trgovske in aprovizacijske kredite.
◇ ∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴